

Työsuojeluvaltuutetun lausunto

Esitämme huolestamme Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lukuvuoden 2025-26 opetusjärjestelyistä. Mielestämme koulut tulee säilyttää kaksiopettajaisina. Ohessa perusteluja työturvallisuuslaista.

Yksintyöskentely työturvallisuuslaissa

Yksintyöskentelyssä työntekijä työskentelee fyysisesti tai sosiaalisesti eristettynä ilman välitöntä kontaktia muihin työntekijöihin. Fyysisestä yksintyöskentelystä on kyse silloin, kun työntekijä ei voi saada yhteyttä työpaikan muihin työntekijöihin. Sosiaalisesta yksintyöskentelystä taas puhutaan silloin, kun työntekijä jää ilman työyhteisönsä tukea.

Kuinka toteutetaan turvallisesti oppimiskeskustelut yms. palaverit huoltajien kanssa? Koulut on ohjeistettu, että kyseisiin tilaisuuksiin ei mennä yksin.

Työturvallisuuslaki 10§

Työnantajan on järjestettävä työolosuhteet niin, että vaara yksin työskenneltäessä on mahdollisimman vähäinen. Työt tulee mahdollisuuksien mukaan suunnitella ja järjestää niin, ettei yksintyöskentelyä ole.

Haittavaikutuksia voidaan lieventää myös vähentämällä yksintyöskentelyyn käytettyä aikaa. Tämä voi edellyttää muutoksia fyysisessä työympäristössä ja työaikajärjestelyissä.

Työnantajan tulee vaarojen arvioinnin avulla selvittää, tehdäänkö työpaikalla työtä, jossa työntekijä työskentelee yksin ja liittyykö siihen ilmeinen haitta tai vaara. Arvioinnissa kannattaa käyttää hyväksi työpaikan työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa ulkopuolisten, kuten työterveyshuollon, asiantuntemusta. Arvioinnin pohjalta työnantajan on tehtävä ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeellisia yksintyöskentelystä aiheutuvan vaaran vähentämiseksi.

Yksintyöskentelylle on oltava riittävät toiminta- ja turvallisuusohjeet ja työnantajan on valvottava niiden noudattamista.

Esimerkiksi, jos koulun oppilailla on oppimiseen tai kehitykseen liittyviä opetuksen järjestelyjä, kuinka taataan, että tarvittavat tuen muodot toteutetaan työntekijää liikaa kuormittamatta? Miten opettaja voi toteuttaa kasvattajan tehtävää, kun esimerkiksi yksittäisen oppilaan tilanne vaatii huomiota koulunkäyntiin, kaverisuhteisiin yms. liittyvissä tilanteissa? Opettajalla on vastuu koko ajan myös muusta ryhmästä.

Työturvallisuuslaki 27§

Yksintyöskentelyyn liittyy ilmeinen haitta tai vaara väkivallan uhan takia. Väkivallan uhka voi joissain tehtävissä jopa lisääntyä, jos työntekijä tekee työtä yksin. Tällaisia töitä ovat vartiointityö, opetus- ja hoitotyö sekä myyntityö. Silloin, kun yksintyöskentelyyn liittyy ilmeinen väkivallan uhka, edellytetään työnantajalta toimenpiteitä, jotta väkivallan uhka ja väkivaltatilanteet ehkäistään ennakolta.

Kouluilta saamamme tiedon mukaan oppilaiden rauhattomuus ja väkivallan uhkatilanteet ovat lisääntyneet. Kuinka turvataan opettajan koskemattomuus? Opettajan oikeusturvan kannalta on huolestuttavaa, jos hän joutuu toteuttamaan fyysistä rajoittamista yksin. Tämä on myös vastoin kouluille annettua ohjeistusta. Kuinka varaudutaan tilanteisiin, joissa uhkaavasti käyttäytyvä huoltaja tai muu ulkopuolinen tulee koululle?

Työturvallisuuslaki 29§

Työssä, jota työntekijä tekee yksin ja johon siitä syystä liittyy ilmeinen haitta tai vaara hänen turvallisuudelleen tai terveydelleen, työnantajan on huolehdittava siitä, että haitta tai vaara yksin työskenneltäessä vältetään tai se on mahdollisimman vähäinen.

Miten varaudutaan tilanteisiin, joissa opettaja esimerkiksi sairastuu tai saa sairauskohtauksen kesken päivän? Tai vastaavasti, jos oppilas tarvitsee ensiapua ja huoltajaa ei tavoiteta?

Työturvallisuuslaki 31§

Jos työ on yhtäjaksoista paikallaoloa vaativaa tai yhtäjaksoisesti kuormittavaa, työn lomaan on järjestettävä mahdollisuus tarvittaessa sellaisiin taukoihin, jotka sallivat lyhytaikaisen poistumisen työpisteestä.

Kuinka tämä toteutetaan yksin työskentelevälle opettajalle, jonka vastuulle kuuluu oppituntien lisäksi välitunti- ja ruokailuvalvonnat jne.?

Kuopiossa 3.4.2025

Saija Kekäläinen

työsuojeluvaltuutettu

Isto Karjalainen

työsuojeluvaltuutettu